

Laudatio: Hartmut Koschyk,

Stiftung Verbundenheit mit den Deutschen im Ausland

Je mi velkou ctí, že Vám mohu představit jednoho z obou nositelů prvního místa ceny „Johnnyho“ Kleina. Stejně jako Hans Klein je i Kilian Kirchgeßner vášnivý novinář, který zasvětil svůj život poukazování na ty aspekty našeho světa, které by jinak zůstaly široké veřejnosti ukryté.

Kilian Kirchgeßner studoval na Ludwig-Maximilians-Universität v Mnichově, Univerzitě Karlově v Praze a dostal také vzdělání na Německé novinářské škole v Mnichově.

Od roku 2005 informuje z Česka a Slovenska pro mnohé rozhlasové programy ARD, mj. pro Deutschlandfunk, WDR jako i Deutschlandradio Kultur. Přispívá do deníku Tagesspiegel, brand eins, Geo Saison a mnoha dalších tisků.

Za svoji práci byl mnohokrát vyznamenán, mj. cenou Axela Springera, cenou EU s názvem Young Journalist Award a Česko-německou novinářskou cenou (2016 a 2017). Kilian Kirchgeßner je k tomu navíc členem předsednictva celosvětové sítě korespondentů.

Ve svých reportážích řeší, jak sám říká, jisté záhady. Tak třeba „proč Češi tak sází na atomovou energii, proč vysílá vláda do slovenských romských osad divadelní oddíly nebo proč tak rádi prodávají bavorští řemeslníci tak rádi zboží svým českým sousedům“. Údajně „sloužil mši s posledními českými bratry řádu premonstrátů v klášteře v Teplé, dal si vepřové a plzničku s husitským kardinálem Lafekem v jedné z pražských hostinců, diskutoval s Karlem Gottem o rock'n'rollových hitech a nechal se na své cestě za poznáním probudit prvními slunečními paprsky pod slovenskou Tatrou“.

Poprvé navštívil Kilian Kirchgeßner Šumperk v minulém roce kvůli své reportáži o „Chartě 77“. Více sám Kilian Kirchgeßner: „Dělal jsem rozhovor se ženou, která ve svém tehdy velmi mladém věku Chartu 77 podepsala – ta také nezapomněla zmínit, že ji tehdy Státní bezpečnost hrozila odebráním její malé dcery. Byl to pro mne nezapomenutelný zážitek, který budu mít již s Šumperkem navždy spojený.“

Kilian Kirchgeßner se dle svých vlastních slov zabývá nejraději takovými tématy. Které leží mimo aktuální dění: „Témata, do kterých se musí člověk skutečně hlouběji ponořit a která německému čtenáři či posluchači zprostředkují kontextuální pozadí, které se mu jinak při běžných zprávách o denní politice nedostane.“

Jeho dnes vyznamenaná reportáž „Vermächtnis“ je pro to zářným příkladem. „Byl jsem s jednotlivými protagonisty dlouho na cestách, jezdil autem do často velmi odlehlých krajů země a měl tak čas na dlouhé rozhovory – a to je bohužel právě to, na co v rychlém zpravodajství nezbývá čas. Ale právě díky tomu je pak možné psát kvalitní reportáže, které čtenáři či posluchači autenticky zprostředkují atmosféru místa,“ tak Kirchgeßner.

Vysílán byl tento Kirchgeßnerův příspěvek rozhlasem Deutschlandfunk v pořadu „Gesichter Europas“. Po jednohlasném souhlasu poroty byl tento příspěvek společně s televizním pořadem „Heimat mit Hindernissen – Die deutsche Minderheit in Tschechien“ oceněn 1. místem. „Vermächtnis“ se zdaleka nezabývá politikou, událostmi světového měřítka, ba ani pnutím mezi dvěma velkými národy. Právě naopak. Omezuje se na „nezvyklá přátelství“ mezi odsunutými Němci, jejich potomky a Čechy.

Dlouho byli odsunutí Němci obětmi tradičních klišé: V Česku platili Sudetští Němci za nebezpečné revanšisty, kteří pouze chtějí získat zpět svůj dřívější majetek a půdu. V Německu na ně bylo naopak většinou pohlíženo jako na skupinu zpátečníků oblečených do svých tradičních krojů.

Rozhlasový příspěvek Kiliana Kirchgeßnera obdivuhodně ukazuje vznik přátelství mezi Sudetskými Němci, jejich potomky a občany všech generací na území České republiky; přátelství rostoucí napříč regiony. Poslední pamětníci odsunu pak pomáhají se zachováním svých původních domovů a s nimi spojených tradic. Kirchgeßner jasně ukazuje, jak se odsunutí občané a jejich potomci stali jakýmisi posly porozumění – je to dlouhá cesta, která na obou stranách vyžaduje desetiletí trpělivosti a neústupnosti.

Kilian Kirchgeßner k tomu dodává: „Náhodou jsem narazil na protagonisty, kteří mne naprosto ohromili: Paní, která pravidelně navštěvuje své rodiště a nyní se spřátelila s mužem, který dnes bydlí v jejím domě. A pak jsem chtěl vypátrat další podobné osudy. A bylo jich hodně. Například bývalého manažera, který se v době svého důchodu plně odevzdal otázce smíření, protože ho vzpomínky na své dětství jednoduše nenechají v klidu. Takhle nacházím obdivuhodné příklady – a pozoruhodné aspekty pro již tak často negativně vnímanou debatu o odsunu a bývalé domovině.

A dále pokračuje: „Nejvíce ze všeho mne nyní udivuje to, že nyní z ničeho nic tahají obě strany za jeden provaz – dvě strany, které se mnoha let zdály být neschopny dojít smíření. Češi se najednou zajímají o historii svého domova, která byla kdysi udávána Sudetskými Němci, protože poznali, že ono místo bez těchto kořenů přichází o svoji duši. A Němci oproti tomu rádi přiloží ruku k dílu, bez jakýchkoli revanšistických myšlenek, protože cítí za svůj bývalý domov zodpovědnost.“

Reportáže, jakou je i „Vermächtnis“ Kiliana Kirchgeßnera, přispívají ke smíření skrz setkávání se a porozumění a zároveň také demonstrují, jaký význam mají pro odsunuté Němce slova jako domovina, identita či víra.

Vážený pane Kirchgeßnere! Jménem sponzorů Ceny „Johnnnyho“ Kleina pro česko-německé smíření a jménem poroty vám chci srdečně poděkovat za to, že jste svým příspěvkem „Vermächtnis“ sprostředkoval široké veřejnosti význam setkávání se a dialogu pro vzájemné smíření se a porozumění, a to až k „nezvyklým přátelstvím“ mezi odsunutými Němci, jejich potomky a našimi českými sousedy. Váš příspěvek je vekým vzorem pro nás ostatní. Náš dík

se tak zároveň mění i ve velkou prosbu: zůstaňte jako novinář s tímto tématem i nadále spjatý a přinášejte nám nové příběhy o angažovaných lidech sbližujících dvě různé kultury.

Vážený pane Kirchgeßner: svým příspěvkem „Vermächtnis“ zároveň zosobňujete kus dědictví Hanse Kleina, jehož cenu dnes přebíráte. Jsem si jistý, že „Johnny“ Klein se z Vašeho novinářského působení velmi těší. A to navíc v prostředí, které mu bylo jako moravskému Šumperákovi, česko-německému zprostředkovateli, pravému křesťanovi a vášnivému Evropanovi srdeční záležitostí!